

თანამედროვე გამოწვევები სოციალურად პასუხისმგებლიან საბანკო ბიზნესში

თამარ ხარიტონაშვილი
სტუდენტ-დოქტორანტი

რეზიუმე

სამეცნიერო სტატიაში, უახლესი ლიტერატურული წყაროებისა და მრავალფეროვანი ფაქტობრივი მასალების გათვალისწინებით, განხილულია საბანკო ბიზნესში კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის გამოწვევები და განვითარების პერსპექტივები საქართველოში. უფრო კონკრეტულად, კვლევის მიზანია საქართველოში, სოციალურად პასუხისმგებლიანი საბანკო ბიზნესის განვითარების ხელშეწყობის ფაქტორებისა და გამოწვევების გამოვლენა. იგი ასევე მიზნად ისახავს შესაბამისი რეკომენდაციების შეთავაზებას, საბანკო ბიზნესისთვის.

დადგინდა, რომ საბანკო ბიზნესში სოციალური პასუხისმგებლობის განვითარება, როგორც ქვეყნის ეკონომიკური განვითარების მნიშვნელოვანი კომპონენტი, მოითხოვს ქვეყნის მასშტაბით პოპულარიზაციას და პოზიციონირებას, რაც გამოიხატება სრულიად საზოგადოების ჩართულობით კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის მნიშვნელობის როლის გაძლიერებაში.

საკვანძო სიტყვები: კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა, სოციალურად პასუხისმგებლიანი საბანკო ბიზნესი, ESG ფორმები.

MODERN CHALLENGES IN SOCIALLY RESPONSIBLE BANKING BUSINESS

Tamar Kharitonashvili
PhD student at GTU

ABSTRACT

The scientific article discusses the challenges of corporate social responsibility in the banking business and development prospects in Georgia, taking into account the latest literary sources and a variety of factual materials. More specifically, the aim of the research is to identify the factors and challenges hindering the development of socially responsible banking business in Georgia. It also aims to offer relevant recommendations for the banking business.

It was found that the development of social responsibility in the banking business, as an important component of the economic development of the country, requires popularization and positioning across the country, which is reflected in the strengthening of the role of corporate social responsibility through public involvement.

Keywords: Corporate Social Responsibility, Socially Responsible Banking Business, ESG Forms.

* * * *

საქართველოში კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის კონცეფციის დამკვიდრებამ, გარდატეხა იქონია ყველა იმ სფეროში, სადაც მნიშვნელოვანი გახდა მისი პროინციების გათვალისწინება. განსაკუთრებით აღსანიშნავია საბანკო ბიზნესი, რომელსაც ქვეყნის ეკონომიკაში ერთ-ერთი მამოძრავებელი ძალა აქვს. საბანკო ბიზნესი, რომელიც ყოველდღიურად გვგვამავს და აწვითარებს ახალ ინოვაციურ პროდუქტებს და მომსახურების სფეროებს, მნიშვნელოვანია იცავდეს სოციალური პასუხისმგებლობის იმ პრინციპებს, რომელსაც მას ავალდებულებს კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა, ესენია გარემო, საზოგადოება, პლანეტა.

ამასთან მნიშვნელოვანია, საბანკო ბიზნესის მიერ განხორციელებული სოციალური ღონისძიებების და მათი სოციალურად პასუხისმგებლიანი მისიის შესახებ საზოგადოებას მიეწოდებოდეს ინფორმაცია, რადგან საზოგადოების და ბიზნესის ინფორმაციული თანხვედრა, სოციალური პასუხისმგებლობის პრინციპების თანხვედრასთან, მნიშვნელოვნად ამყარებს, და ეფექტურს ხდის კორპორაციული სოციალური პრინციპების დანერგვას, განხორციელებას ქვეყანაში.

შესავალი

კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა არის თანამედროვე მსოფლიოს ახალი გამოწვევა, რომლის მიმართ ინტერესი 2007 - 2010 წლებში გაღრმავდა, მას შემდეგ, რაც მსოფლიო გლობალური ეკონომიკური კრიზისის და მაღალი ღონის კორპორაციული კოლაფსის წინაშე დადგა. ორივე გარემოებამ ხელი შეუწყო საზოგადოების უნდობლობას და ბანკის ბიზნეს პროცესებში გაუმჯობესებული კორპორაციული მმართველობის, ანგარიშვალდებულების და გამჭვირვალობის მოთხოვნას; კრიზისის შედეგად, სოციალურად პასუხისმგებლიანი ბანკი და სოციალური ფინანსები მნიშვნელოვანი ტენდენცია გახდა საბანკო ბიზნესის მომხმარებლებს შორის.

კრიზისმა სოციალური ბანკები ნიშური ინსტიტუტებიდან გარდაქმნა დიდ, საჯაროდ თვალსაჩინო მოთამაშეებად. ეს წარმატება განპირობებულია დასავლეთის და ევროპის ბანკის კლიენტების დარწმუნებით, რომ სოციალური ბანკი არის ნაკლებად სპეკულაციური და უფრო პასუხისმგებლიანი, ეთიკური და საზოგადოებაზე ორიენტირებული გზა ფულის შესანახად, ვიდრე ტრადიციული ბანკი.

კრიზისის შემდეგ, ბევრი მიიჩნევს, რომ სოციალური ბანკი ნაკლებად ეგოისტურია და უფრო მეტად ზრუნავს საზოგადოების საერთო პროგრესსა თუ ინტერესებზე, ვიდრე კომერციული ბანკი (Benedikter R. 2011).

ორგანიზაციებმა, როგორცაა გაერო, ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაცია (OECD) და შრომის საერთაშორისო ორგანიზაცია (ILO), შეიმუშავეს დეკლარაციები, სახელმძღვანელო პრინციპები და სხვა ინსტრუმენტები, რომლებიც ასახავს მისაღები კორპორაციული ქცევის ნორმებს და რომელიც ნორმებიც ინტეგრირებული არის მსოფლიოს განვითარებული ქვეყნების საბანკო ბიზნეს სუბიექტების სტრატეგიულ გეგმებსა თუ მიზნებში (<https://www.oecd.org/>).

სოციალურად პასუხისმგებელი საბანკო ბიზნესი ახალი არ არის, მაგრამ ბოლო წლებში მან უფრო მეტად მოიპოვა პოპულარობა. ეს ძირითადად განპირობებულია იმით, რომ ინვესტორებმა და მომხმარებლებმა ისწავლეს მეტად იყვნენ ინფორმირებული იმ გადამწყვეტილებებსა თუ მიზნებზე, რომელსაც ბიზნესი უჭერს მხარს, განსაკუთრებით მაშინ როდესაც ისინი დაკავშირებულია გარემოსდაცვით, სოციალურ და მმართველობით (ESG) პრინციპებთან. შესაბამისად, კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა გახდა საუკეთესო გამოსავალი დღევანდელ ეკონომიკაში მორალური პრინციპების საბანკო საქმეში ინტეგრირებისთვის.

საქართველოში სოციალურად პასუხისმგებელი საბანკო ბიზნესი, შედარებით ახალი, თუმცა განვითარებადი კონცეფციაა, რომელიც მზარდი ტენდენციით ხასიათდება, შესაბამისად მის მიმართ ქართულ ბანკებს განსაკუთრებული დამოკიდებულება აქვთ და თავიანთ ყოველდღიურ საქმიანობაში, თუ გრძელვადიან სტრატეგიულ მიზნებში ავითარებენ სხვადასხვა მეთოდებს.

თანამედროვე სამყაროში, რომელიც სავსე არის სხვადასხვა სახის გამოწვევებით და მსოფლიო გლობალურად ჩართული არის კონკურენციის ჯაჭვში, კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა ხელს უწყობს ბიზნესს შეინარჩუნოს თანამშრომლების, საზოგადოების, ინვესტორების ნდობა, განავითაროს გრძელვადიანი მიზნები, რომელიც გლობალურად, მიმართული იქნება ქვეყნის და საზოგადოების კეთილდღეობაზე.

ამ თვალსაზრისით, განსაკუთრებით საინტერესოა თანამედროვე საქართველოში საბანკო ბიზნესის სოციალური პასუხისმგებლობის განვითარებაზე, კერძოდ, მის წინაშე მდგარ გამოწვევებსა და განვითარების პერსპექტივებზე დაკვირვება.

კვლევის შედეგები

კვლევებმა აჩვენა, რომ საქართველოში კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა 2004 წლიდან ვითარდება და მის მიმართ მზარდი ინტერესი ყოველდღიურად ვლინდება. 2021 წლის მონა-

ცემებით, საქართველოს ფინანსური სექტორი ძირითადად კომერციული ბანკებისგან შედგება. ბაზარზე თხუთმეტი კომერციული ბანკია, რომლებიც ფინანსური სექტორის მთლიანი აქტივების 95%-ს ფლობენ. გარდა ამისა, მაღალია კონცენტრაციის დონე - კერძოდ, ორი ყველაზე დიდი ბანკი (საქართველოს ბანკი, თიბისი ბანკი) მთლიანი აქტივების 70%-ის მფლობელია (<https://nbg.gov.ge/>)

წარმოდგენილი თხუთმეტი კომერციული ბანკიდან თორმეტი საბანკო სუბიექტის მისიას წარმოადგენს სოციალურად პასუხისმგებელი ბიზნესის წარმოება იმგვარად, რომ მოიძიონ საზოგადოებასთან შეხების წერტილები, რომლის საფუძველზეც შეძლებენ შექმნან ინსტრუმენტები, მათ მიმართ სანდო პარტნიორის განცდის გასაჩენად, ამასთან მიკრო, მცირე და საშუალო ბიზნესს სთავაზობენ მდგრადი ფინანსური სერვისებით უზრუნველყოფას.

აღსანიშნავია საქართველოს მთავრობის დამოკიდებულება სოციალური პასუხისმგებლობის განვითარების ხელშეწყობის მხრივ. მოუხედავად იმისა, რომ სახელმწიფო პირდაპირ არ არის ჩართული სოციალური პასუხისმგებლობის კონცეფციის მართვაში, ცალკეული სახელისუფლებო ინიციატივები და პროგრამები პირდაპირ თუ ირიბად უკავშირდება და ხელს უწყობს საქართველოში სოციალური პასუხისმგებლობის დანერგვას და განვითარებას. მნიშვნელოვან სახელისუფლებო ინიციატივებს წარმოადგენს: „მდგრადი განვითარების მიზნები და საქართველო“, „მწვანე ეკონომიკა“, „ევროკავშირთან ასოცირების შეთანხმება“, „ბიზნესი და ადამიანის უფლებები - საქართველოს ადამიანის უფლებების დაცვის სამთავრობო სამოქმედო გეგმა“, „საგადასახადო შეღავათი, საქველმოქმედო საქმიანობაზე“. (<https://csrgeorgia.com>)

საქართველოს სახელისუფლებო ინიციატივას სოციალური პასუხისმგებლობის ფარგლებში ასევე უკავშირდება „კომერციული ბანკების კორპორაციული მართვის კოდექსი“ რომელიც ხელს უწყობს საბანკო სექტორის და ზოგადად, ფინანსური სექტორის ეფექტურ ფუნქციონირებასა და მდგრადობას, ინვესტორთა ნდობის ამაღლებას და საბანკო სექტორის სტაბილურ და ეფექტიან ფუნქციონირებას.

დღესდღეობით, საქართველოში ქვეყნის მდგრად განვითარებაში ფინანსური სექტორის როლის გაძლიერებას ხელს უწყობს საქართველოს ეროვნული ბანკი. იგი ავითარებს მდგრადი დაფინანსების ჩარჩოს, რომლის ფარგლებში კაპიტალის ბაზრის მონაწილეებს მოუწოდებს ფინანსური სტაბილურობისთვის და ეკონომიკის მდგრადი განვითარებისთვის გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობითი (ESG) საკითხების გათვალისწინებას და მათთან დაკავშირებული რისკების მართვას.

2021 წელს კომერციულ ბანკებს პირველად მოეთხოვათ გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობითი (ESG) ფორმების შევსება. მათმა ანალ-

იზმა და კვლევამ აჩვენა, რომ ბანკებში არსებული გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობითი პრაქტიკა განსხვავდება. კომერციული ბანკების მცირე ნაწილი საკმაოდ წინ არის მდგრადი დაფინანსებისა და ESG რისკების მართვის მიმართულებით და მათ ასევე გააჩნიათ სხვა სოციალური და გარემოსდაცვითი პოლიტიკა. მეორე მხრივ, არის ბანკები, რომელთაც ჯერ-ჯერობით არ გააჩნიათ ESG პოლიტიკა. თუმცა, ზოგიერთი მათგანი მსგავსი პოლიტიკის შემუშავების პროცესშია, ნაწილი კი უახლოეს მომავალში გეგმავს ESG პრაქტიკის დაწერვას.

საბანკო ბიზნესის ESG ანგარიშებთან დაკავშირებით „მდგრადი დაფინანსება საქართველოში ანგარიში 2021“, ასევე აღნიშნულია, რომ 2021 წლის მონაცემებზე დაყრდნობით, საქართველოში კომერციული ბანკების უმრავლესობას არ გააჩნია მწვანე სესხების განმარტება ან მათი კლასიფიკაციის სისტემა და შედეგად, მწვანე სესხებზე მონაცემებს არ ფლობენ. ეს კი გვაძლევს შეფასების საშუალებას, რომ საბანკო ბიზნესში სოციალური პასუხისმგებლობის საშუალოზე მაღალი განვითარების მიუხედავად, მათ ჯერ კიდევ არ აქვთ სწორი განმარტება მწვანე სესხებთან მიმართებაში და მხოლოდ ენერგო ეფექტური პროექტების დაფინანსება არ იძლევა საშუალებას CSR-ის ინტეგრირება ჩავთვალოთ წარმატებულად. (მდგრადი დაფინანსება საქართველოში ანგარიში 2021).

საბანკო სექტორის მიერ 2021 წლის გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობითი ანგარიშების ანალიზზე დაყრდნობით, გამოიკვეთა, რომ საბანკო ბიზნესი სოციალური პასუხისმგებლობის მნიშვნელობას უმეტესად, როგორც რეპუტაციისა და იმიჯის გაზრდის საშუალებად ხედავს. საზოგადოების ყურადღების და მათ ყოველდღიურ ცხოვრებაში დასამკვიდრებლად, დღეს ქართული საბანკო ბიზნესის აქცენტი მეტად მიმართული არის ახალი პროდუქტების შექმნასა და ინოვაციებზე და ის ფაქტი, რომ სწორად განხორციელებული სოციალური პასუხისმგებლობა მათი გრძელვადიანი ფინანსური სტაბილურობის და შედეგების გაუმჯობესების საფუძველი არის, ნაკლებად აქვთ გათვითცნობიერებული“

მიუხედავად აღნიშნულის, საქართველოში საბანკო ბიზნესი, თავის შესაძლებლობებთან შეფარდებით, საკმაოდ დიდ ფულად სახსრებს ხარჯავს ქველმოქმედებასა და სხვადასხვა საზოგადოებრივად სასიკეთო საქმიანობებზე, რომელთაც უკანასკნელი წლები სისტემური ხასიათი აქვს და მდგრადი შედეგების მქონე, დაგეგმილ საქმიანობაზე გადასვლის ტენდენცია შეინიშნება. საბანკო ბიზნესი გაცნობიერებული აქვს, რომ გრძელვადიანი ფინანსური სტაბილურობის მისაღწევად, კონკურენტუნარიანობის შესანარჩუნებლად საჭირო არის სოციალური პასუხისმგებლობის მაღალი სტანდარტებით ხელმძღვანელობა და შესაბამისად საზოგადოების წინა-

შე გამჭვირვალე ანგარიშგების წარმოება.

საქართველოში 2007 წლიდან აქტიურად ტარდება კვლევები კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის მიმართულებით, ისინი ძირითადად უკავშირდება მისი განვითარების დონის, ახალი ტენდენციების თუ CSR სიახლეების გამჟღავნების მასშტაბების შეფასებას, რომელიც ზოგადად ქართული ბიზნესისთვის არის დამახასიათებელი. კვლევებით დასტურდება, რომ 2007 წლიდან დღემდე, სოციალური პასუხისმგებლობის მიმართ ინტერესი არის მზარდი. ყოველწლიურად შესამჩნევი ხდება მისი განვითარების დინამიკა და ინტეგრირება ბიზნეს საქმიანობაში. მზარდი დინამიკა ძირითადად შესამჩნევია მსხვილ, მათ შორის საბანკო ბიზნესში და საშუალო ბიზნესში (<https://gcsd.org.ge>).

2007-2021 წლების კვლევების სრული თუ ცალკეული ფრაგმენტების ანალიზით შესაძლებელი არის გამოვლენა მოსაზრება იმის შესახებ, რომ დადებითი დინამიკის მიუხედავად, საქართველოში კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა მცირე პროგრესით, თუმცა მაინც მიიწევს წინ იმ შინაარსის თუ კონცეფციის აზრის გაცნობიერებაში, რასაც CSR წარმოადგენს. და მაინც, ყოველივე დადებითის მიღმა, საინტერესო არის საზოგადოების ინფორმირებულობის დონის განსაზღვრა, რადგან სოციალური პასუხისმგებლობა სწორად იმ საზოგადოების მოთხოვნებით და იმ გარემოში იმართება, სადაც ბიზნესი ოპერირებს.

განხორციელებული კვლევის მიზანს წარმოადგენდა, პასუხი გაგვეცა მთავარი კითხვისთვის: როგორია მომხმარებლის დამოკიდებულება და ინფორმირებულობის ხარისხი, საბანკო ბიზნესის კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის მიმართ. შედეგების ანალიზმა გვიჩვენა, რომ კვლევის მონაწილეთა შეფასებები სოციალური პასუხისმგებლობის შინაარსთან დაკავშირებით არის არაერთგვაროვანი: გამოკითხულთა უმრავლესობა თვლის, რომ სოციალური პასუხისმგებლობა არის „ისეთი ღონისძიებების მხარდაჭერა, რომელიც გრძელვადიან პერიოდში ქმნის საზოგადოების კეთილდღეობას“, ასევე, უმრავლესობამ აქცენტი გააკეთა კომპანიის გარემოსდაცვით ღონისძიებებში მონაწილეობა /ეკოლოგიაზე, საშუალოზე მეტი მაჩვენებელი აფიქსირებს, რომ სოციალური პასუხისმგებლობა შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე საზოგადოების მხარდაჭერაა და ასევე თვლიან, რომ სოციალური პასუხისმგებლობა განათლების /კულტურის/სპორტის მხარდაჭერაა, საშალო მაჩვენებელზე ნაკლების აზრით კი, სოციალური პასუხისმგებლობის ქვეშ იგულისხმება ქველმოქმედება.

ანალოგიურად, არაერთგვაროვანი შეფასებები მივიღეთ სოციალური პასუხისმგებლობის „აღქმასთან“ დაკავშირებით კითხვაზე, კომპანია სოციალურად პასუხისმგებლიანად რომ ჩავთვალოთ, რა კრიტერიუმის დაკმაყოფილება უნდა შეეძლოს, რესპოდენტთა უმრავლესობამ უპასუხა, რომ სო-

ციალური პასუხის-მგებლობის ფარგლებში, კომპანია საზოგადოებას უნდა სთავაზობდეს ხარისხიან, უსაფრთხო, სამართლიანი ფასის მქონე პროდუქტს. ამასთან აღნიშნავდნენ, რომ ქვეყანაში არაჯანსაღი ეკონომიკური მდგომარეობასთან შეფარდებით საბანკო ბიზნესის მიერ შეთავაზებული პროდუქტების ფასი დიდი ოდენობით აჭარბებს განვითარებული ქვეყნების ანალოგიური პროდუქტების ფასს, რაც არ აძლევს საზოგადოებას საჭირო ოდენობით ან/და მიზნობრივად გამოიყენოს ქართული ბანკების მიერ შეთავაზებული მიმდინარე თუ ინოვაციური პროდუქტები.

საგულისხმოა ავლიშნოთ, კითხვა - „საქართველოში არსებული რამდენი საბანკო სუბიექტი იყენებს სოციალურ პასუხისმგებლობას“ - გამოკითხულ რესპოდენტთა 50% მეტი თვლის, რომ საქართველოში 25 %-ზე ნაკლები საბანკო კომპანია იყენებს საოციალურ პასუხისმგებლობას თავიანთ საქმიანობაში. რაც, დამაფიქრებელი ფაქტია, ვინაიდან 2021 წლის მდგომარეობით საქართველოში რეგისტრირებული თხუთმეტი კომერციული ბანკიდან თორმეტი მათგანის მისიას წარმოადგენს სოციალურად პასუხისმგებლიანი ბიზნესის წარმოება. ჩვენს რელობაში, კი საზოგადოებას ამასთან დაკავშირებით, ინფორმაცია არ აქვს, ან მცირე დოზით ფლობს.

დადგინდა, რომ საკითხი ღრმა ანალიზს მოითხოვს, ერთის მხრივ რესპოდენტთა პასუხები მივიჩნიოთ ინფორმაციის ნაკლებობად, თუ, მეორე მხრივ, თვითონ საზოგადოების ნაკლები ინტერესი, მიიღონ უფრო მეტი ინფორმაცია იმ საბანკო სუბიექტებთან მიმართებაში, რომლებთანაც გადაკვეთის წერტილი აქვთ და ნებით თუ უნებლიედ ყოველდღიურად მათი მომხმარებელი ხდებიან.

რესპოდენტთა უმრავლესობის ინფორმაციით, საბანკო ორგანიზაციების სოციალური პასუხისმგებლობის შესახებ ინფორმაცია არა საკმარისია, ასევე, უმრავლესობა თვლის, რომ - სოციალური ღონისძიებების განხორციელება აუცილებელია. CSR-ისთვის ორივე კომპონენტი მიზეზ-შედეგობრივია და თუ მომხმარებელი კომპანიის მიმართ გახდება მეტად მომთხოვნი, ბიზნეს საქმიანობა აწარმოოს სოციალური პასუხისმგებლობის ნორმების გათვალისწინებით და დაცვით, ბიზნეს საქმიანობა მართოს ღიადა და გამჭვირვალედ, ბიზნესის მიერ განხორციელებული ღონისძიებები ფართო მასშტაბისთვის გახდეს ხელმისაწვდომი, მიზანი უპირობოდ მიგვიყვას შედეგამდე და მოსახლეობის აღქმა, რომ ქართულ საბანკო ბიზნესს სოციალური პასუხისმგებლობის ნაკლები გრძნობა აქვს, შეიცვლება საპირისპირო დამოკიდებულებით, ამასთან შევნიშავთ, რომ საზოგადოების დამოკიდებულება და სოციალურ პროექტებში მათი უპირობო ჩართულობა შეცვლის მათ ურთიერთ განწყობას და მოლოდინებს.

კვლევის შედეგების მიხედვით, ასევე შეგვიძლია

ვივარაუდოთ, რომ უმეტეს შემთხვევაში საზოგადოების აღქმით საბანკო ბიზნესი სოციალურ პასუხისმგებლობას აღიქვავს, როგორც ხარჯს და არა როგორც ინვესტიციას და მათი მხრიდან ნაკლები ჩართულობა იგრძნობა განსახორციელებელი სოციალურ ღონისძიებებში.

რესპოდენტთა უმეტესობა თვლის, რომ ხელისუფლების ნაკლები მხარდაჭერა არის სოციალური ღონისძიებების მიმართ. აქაც, ერთი მხრივ, შეგვიძლია დავეთანხმოთ საზოგადოების აზრს, ვინაიდან სახელმწიფოს და მთავრობის პირდაპირი ვალდებულებაა საზოგადოების სოციალური მდგომარეობის გაუჯობესება, ხოლო, მეორე მხრივ, სოციალური პასუხისმგებლობა ვინაიდან ნებაყოფლობითი საქმიანობაა, თვითონ საზოგადოება და ბიზნესი უნდა იყოს დაინტერესებული შექმნას საქმიანობისთვის თუ საცხოვრებელი გარემოსთვის მნიშვნელოვანი ეკოლოგიური პირობები და ფინანსური ხელმისაწვდომობა.

დაბოლოს, იმასთან დაკავშირებით, რომ ბანკების მიერ განხორციელებული ღონისძიებები ნაკლებადაა ცნობილი ფართო საზოგადოებისთვის, სასურველი არის მეტად ხელმისაწვდომი გახდეს ინფორმაცია სხვადასხვა მასობრივი გავრცელების საშუალებებით, ინტერნეტით თუ კომპანიის ვებგვერდით.

დასკვნა

კვლევის ფარგლებში, საერთაშორისო პრაქტიკის შესწავლისა და ქართული რეალობის გათვალისწინებით, შესაძლებელია ითქვას, რომ საქართველოში კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის დანერგვის პროცესს სჭირდება კომპლექსური მიდგომა. მასზე მოქმედებს მრავალი ფაქტორი. ამ ფაქტორთა განსაზღვრისა და ანალიზის გარეშე კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის დანერგვის პროცესი წარიმართება ხარვეზებით და იქნება წარუმატებელი. იმისათვის რომ სოციალური საბანკო ბიზნესი გრძელვადიან პერიოდში იყოს წარმატებული, საჭიროა მოიცავდეს CSR-ის შემდეგ ელემენტებს, 1. ნებაყოფლობით ხასიათს, 2. კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა შეადგენდეს კომპანიის განუყოფელ ნაწილს, 3. სოციალური ღონისძიებები იყოს სისტემატიური და არა შემთხვევითი, 4. ითვალისწინებდეს საზოგადოებაზე ბიზნეს ოპერაციების გავლენას.

საერთაშორისო გამოცდილებაზე დაყრდნობით, შემუშავებულია რეკომენდაციები, რომლის მიხედვით CSR ეფექტიანად წარმართვისთვის, ქართულ საბანკო ბიზნესს უნდა გააჩნდეს, გარემოსდაცვითი საქმიანობა, გარემოს მდგრადობის შესანარჩუნებლად; კორპორაციული გამჭვირვალობა და შრომის სტანდარტი; მომხმარებელთა დაცვის კოდექსი; მშრომელთა უფლებების, კორუფციის და უსაფრთხოების ნორმები; პასუხისმგებლიანი ინვესტიციის პრინციპი.

ასევე, მათი გრძელვადიანი მიზნების, კონკურენტუნარიანობის და ფინანსური მდგრადობისთვის მნიშვნელოვანი არის, თანამშრომლებთან ურთიერთობის გაუმჯობესება; კრედიტებზე ხელმისაწვდომობის ხელშეწყობა, მომხმარებელთა ლოიალობის გაზრდა; ბრენდის იმიჯის და კომპანიის რეპუტაციის გაძლიერება, კვალიფიციური და მოტივირებული სამუშაო ძალის მოზიდვის და შენარჩუნების შესაძლებლობების ამაღლება, სოციალური ღონისძიებების შესახებ ინფორმაციის გაზიარება ფართო საზოგადოებისთვის.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. Benedikter R. European Answers to the Financial Crisis: Social Banking and Social Finance, March 2011.
2. Organisation for Economic Co-operation and De-

velopment, <https://www.oecd.org/>

3. საქართველოს ეროვნული ბანკი - <https://nbg.gov.ge>

4. კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობის საინფორმაციო ჰაბი. <https://csrgeorgia.com/>

5. საქართველოს ეროვნული ბანკი - კორპორაციული მართვის სტანდარტები <https://nbg.gov.ge>

6. საქართველოს ეროვნული ბანკი: გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობითი (ESG) საკითხების ანგარიშგება და გამჟღავნება. <https://nbg.gov.ge/financial-stability/esg-reporting-and-disclosure>

7. საქართველოს ეროვნული ბანკი: „მდგრადი დაფინანსება საქართველოში ანგარიში 2021“

8. საქართველოს სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრი. <https://gcsd.org.ge/>